
Review

Reviewed Work(s): Stanovanje in država by Srna Mandič

Review by: Bogo ZUPANČIČ

Source: *Urbani Izziv*, No. 30/31, Pogledi na prostor / Views on Space (Maj 1997), pp. 86-87

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44180712>

Accessed: 22-02-2025 11:21 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

JSTOR

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Gulič, Peter: Prostorski plan države. IB, 1995, 29(6-7), pp. 13-20
 Hallen, Sten Ake, Ansen, Hans, Ylander, Hans: Statistics for Regional and Local Planning. Swedish Council for Building Research: Applications of New Technology in Urban and regional Planning and the Management of Natural Resources (Stockholm), 1986, January, pp. 32-44
 Kraigher, Tomaž: Problemi slovenske statistike zaposlovanja v tranziciji. Ib, 1994, 28 (10-11), pp. 50-59
 Stanje okolja: predlog poročila o stanju okolja 1995. Poročevalce Državnega zbora Republike Slovenije, 1996, 22 (6/1), pp. 3-41
 Stanovnik, Tine: The sale of the social housing stock in Slovenia : what happened and why. Urban Studies, 1994, 31(9), pp. 1559-1570
 Urban land markets : policies for the 1990s. Paris : OECD, 1992, 151 p.
 Usmeritve in koncepti za prostorski razvoj države - regije - občin : zaključno poročilo. Ljubljana : Fakulteta za arhitekturo, Inštitut za arhitekturo in prostor, 1995, 87 p.

Bogo ZUPANČIČ

Stanovanje in država

Srna Mandič:
Stanovanje in država,
Znanstveno in
publicistično središče,
Ljubljana, 1996

Nekaj več kot pet let po sprejetju Stanovanjskega zakona iz leta 1991, ki je uvedel nova razmerja na stanovanjskem področju v Sloveniji, se že nahajamo v obdobju, ko so presahnilo stanovanjski krediti pri Stanovanjskem skladu RS, pridobljeni iz kupnin privatizacije stanovanj. Zato smo toliko bolj veselili knjige Srne Mandič Stanovanje in država, ki se je pojavila na knjižnem trgu septembra 1996. Nedvomno lahko rečemo, da gre za izid "prave knjige v pravem trenutku na pravem mestu", kar da je izidu knjige toliko večji pomen.

Čeprav je avtorica dr. Srna Mandič, ki je zaposlena kot višja strokovna sodelavka na Inštitutu za družbene vede Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani in se že več kot 10 let neprekinjeno ukvarja s družboslovnimi stanovanjskimi raziskavami, znana po svojih člankih tako v domači kot tuji strokovni javnosti, pomeni knjiga Stanovanje in država njen prvenec.

Sociologinja Mandičeva v uvodu predstavi področje stanovanjske politike in raziskovanje stanovanja ter uporabljene metode. V prvem delu knjige predstavi konceptualna izhodišča in pojme za sociološko analizo stanovanjske politike, kjer nas seznanja s teoretičnimi prispevki številnih avtorjev, jih kritično ovrednoti in poda pojmovni aparat za nadaljnje analize. Tako predstavi stanovanjsko politiko kot ciljno delovanje, stanovanjski trg in stanovanjsko politiko, sistem stanovanjske oskrbe, stanovanje in kakovost življenja ter posebnosti stanovanjske politike.

Prvi del zaključuje z ugotovitvijo, da je stanovanjska politika proizvod součinkovanja različnih ukrepov socialne, gospodarske in urbanistične politike ter njihovega sinergičnega vpliva. Součinkovanje najbolj ponazarja vprašanje cenovne dosegljivosti primerne stanovanja, ki ga išče stanovanjska politika v premoščanju stanovanjske vrzeli s pomočjo treh ključnih področnih politik. V razvitih državah se prehod države iz "oskrbovalne" v "podporno" vlogo na stanovanjskem področju v zadnjih letih kaže kot potreba po selektivnih, ciljno določenih in lokaliziranih ukrepih v stanovanjski oskrbi, pravi Mandičeva.

V drugem delu z naslovom Izvori in razvoj stanovanjske politike ter njene razvojne definicije pojasni Mandičeva prehod marginalnega trga v kompleksni tip stanovanjske politike. Tu pojasnjuje cilje zgodovinske analize, zgodovino reguliranja bivalnih razmer in stanovanjskega standarda, začetke stanovanjske politike, obdobje

med svetovnjima vojnoma tako v Veliki Britaniji, Švedski kot tudi Avstriji, razvoj po drugi svetovni vojni in na koncu poda razvojno definicijo stanovanjske politike.

V tretjem delu avtorica pokaže na preoblikovanje stanovanjske politike v Sloveniji. Najprej opiše stanovanjsko politiko in stanovanjsko preskrbo v socializmu, nato opredeli novo stanovanjsko politiko po letu 1991, prikaže ljubljansko stanovanjsko anketo leta 1993 kot dilemo med lokalnimi potrebami in možnostmi nove politike, prikaže izvajanje in učinke nove stanovanjske politike in zaključuje s sklepnimi ugotovitvami o preoblikovanju stanovanjske politike v Sloveniji.

V prvem delu uporablja sociologinja Srna Mandič deduktivno in primerjalno metodo, v drugem delu zgodovinskoprimerjalno metodo, v tretjem delu pa izpeljuje s primerjalno analizo prejšnje in sedanje stanovanjske politike pri nas.

Knjiga obsega 206 strani besedila, v katerega so smiselno in smotrno vključeni tabele, grafi in fotografije, ki pojasnjujejo avtoričina razmišljanja. Knjiga je berljiva in zato ni razumljiva samo strokovnjakom, ampak tudi širšemu krogu. Vsebinsko je delo razdeljeno na tri dele, ki so deljeni na posamezne zaključene teme, ki se tekoče niza in dopolnjujejo v celoto. Avtorica v svojem izvajanju prehaja s splošnega opisa, navedb posameznih teoretikov k pronicljivi analizi in detajlom. Svoje misli podkrepiti s citiranimi viri in dejstvi ter prehaja s tujih primerov k domačim posebnostim. Žal lahko ugotovimo, da oblikovanje naslovnice ni tako privlačno, kot je prepričljiva sama vsebina.

Brez zadržkov lahko avtorici čestitamo za prvenec, saj zrealizirano poznavanje tako teoretične stanovanjske misli kot njene uporabnosti, povezuje domače razmere in tuje izkušnje ter opisuje in analizira tako preteklo kot tudi sedanje stanje na stanovanjskem področju. Knjiga Srne Mandič Stanovanje in država ni samo

njen prvenec, ampak tudi prvo obsežnejše strokovno delo, ki prikazuje družboslovni pogled na stanovanjsko področje v obdobju tranzicije pri nas. Zaželeno bi bilo, da bi tudi ekonomisti, finančniki, arhitekti in pravniki s svojimi deli osvetlili obdobje stanovanjske reforme in obdobje po letih ter s tem doprinesli k celovitemu vidanju sedanje pereče problematike stanovanjskega področja pri nas. Stanovanjske finance ostajajo eden od ključev za razumevanje delovanja stanovanjske sfere in vodijo k vzvodom, katerih posledice je Srna Mandič v knjigi *Stanovanje in država* več kot odlično opisala.

Bogo Zupančič, dipl. inž. arh, GPG (mladi raziskovalec na Inštitutu za arhitekturo in prostor Fakultete za arhitekturo)

Ivan STANIČ

Feng Shui – drugačen govor o znanem?

Lam Kam Chuen: Feng Shui – priročnik, Vale Novak, Ljubljana 1996

Feng Shui je starodavna tehnika načrtovanja bivalnih prostorov, ki izvira iz tradicionalne kitajske filozofije. Danes predstavlja eno najstarejših formaliziranih in neprekinjenih tehnik raziskovanja skrivnosti narave, njen namen pa je pomagati ljudem živeti v svetu, kakršen je, oziroma razlagati in izboljšati prostore, kjer človek biva. V knjigi *Priročnik Feng Shui* avtorja Lam Kam Chuena, ki jo je nedavno izdala založba Vale Novak v slovenskem prevodu, uvodni stavek, v bistvu povzetek teorije in izpeljanih razmišljanj, pravi, da je

treba razlage iskati v lastnem življenjskem okolju, v lastnih občutkih in iz lastnega prostora.

Pomemben del tehnike je dogovorjen nabor imen posameznih elementov materialne in nematerialne stvarnosti, še bolj pomembna pa so pojasnila o naključnih ali načrtovanih povezavah med njimi. Dejansko gre za jezik in tolmačenje znanega sveta ter razlage sprejete položaja človeka v prostoru, kar naj bi vodilo k človeku prijaznejšemu svetu, okolju, družbi in vsekakor osebnemu zadovoljstvu. Izhodišča vseh razlag ponujene tehnike so v fizičnem svetu, v naravi in vedno v odnosu do človeka. V vsakem primeru je posameznik v središču razlag ne le kot fizična entiteta, temveč kot generator in atraktor zunanjih dražljajev (posplošeno poimenovanih energija), abstraktno prikazanih kot veter (zrak) in voda – dveh osnovnih oblik življenjske sile. Sile, ki gospodarijo v tem svetu, v izogib zapletenim, širšim množicam nesprejemljivim in nejasnim poimenovanjem, nosijo slikovita imena iz kitajske mitologije. Zakaj bi naprimer interference, ki jih povzročajo magnetna valovanja v ionosferi, imenovali tako, če jih lahko predstavlja mitološko bitje – ptica feniks (nematerialna zadeva energije v gibanju) – nestvor izrazito pozitivnih asociacij.

Povedano drugače, nujno je spoštovati energetske silnice, ki jih simbolizirajo ogenj, zemlja, kovina, voda in les (vsaka z različnimi lastnostmi, ki skupaj opisujejo celotno stvarstvo), oziroma razumeti potrebe človeka in značilnosti okolja, v katerem živi. Prepričan je lahko le naravni pojav, ki ga povzroča razlika v temperaturi ali zračnem pritisku med dvema prostoroma, lahko pa je tudi dejanje božanske volje, ki je posledica človekove slabe vzgoje o upoštevanju naravnih zakonitosti pri načrtovanju bivalnih prostorov, morda pa le posledica nepoznavanja Feng Shuija (vsaj na Kitajskem).

Knjiga je zasnovana kot priročnik, torej stvar, ki jo je mogoče uporabiti takoj. Osrednji del priročnika

sestavljajo napotki in predlogi v zvezi z ustvarjanjem prijetnejših (z naravo kompatibilnih) bivalnih prostorov. Razloženi so tudi drugi sistemi interpretacij stvari, ki neposredno vplivajo na razlage, npr. numerologija, cikel letnih časov (setev, žetev ipd.) in učinki ozončenja ter spreminjajoči se značaj sončne energije v različnih sezonah in različnih obdobjih dneva.

Veliko je napisanega tudi o podobah, saj je le-ta najlažje zaznavna lastnost fizičnega prostora. Pravila razlage fizičnega prostora so ponovno prikazana v slikah (tiger, želva, kača, feniks, zmaj), kjer podoba predstavlja prevladujočo asociacijo (izkustveno ali naučeno) in splet možnih odzivov posameznika na prostor glede na smer ali cilj dražljaja. Asociacija, čeprav razložena po pravilih tehnike, je vsekakor odvisna od domiselnosti opazovalca, če želi preseči banalnost očitnega.

Avtor vztraja, da odzivi na spoznanja dejstva o okolju ne smejo biti dogmatski oziroma da se dogovorjenih pravil tehnike ne sme nekritično prenašati v fizični prostor vedno in v vseh okoljih, kajti stvarnost se večno spreminja in tako tudi smeri sil, ki vladajo v prostoru. "Že tisoče let so Kitajci razumeli skrivnosti gibanja energije v prostoru in kako oblika stavb in njihovih notranjosti vpliva na počutje ljudi," pravi besedilo na hrbtini strani knjige. Toda, ali je res tako oziroma ali je res to izključna domena samo tradicionalne kitajske filozofije?

Kar je vrednostna osnova tehnike Feng Shui, je čedalje bolj (ali je vseskozi bila, vendar načrtno ali nevede pozabljena) tudi vrednota v zahodnem svetu. Naprimer, glasni pozivi k spoštovanju narave in naravnih zakonitosti pri načrtovanju in vsakdanjem življenju so pozivi k ohranitvi te narave in neposredno človeka v njej. Tako bi lahko v domačem okolju (ob tem pa bi bili v kitajskih tehnikah načrtovanja popolnoma nevedni), kadar govorimo o življenju nekega kraja, zahtevali sanitarno, ekološko, kulturno in tehnično natančnost,